

ἄρσιν δὲν ἠδυνήθη νὰ ἐπιτύχη καὶ μετὰ μακρὰν καὶ σοβαρωτάτην συνέντευξιν, ἣν ἔλαβε πρὸς αὐτὸν τὸν βασιλέα.

***

Οἱ ἀντίπαλοι, καθ' ὧν εἶχε νὰ παλαίσῃ κατὰ τὸ φιλολογικόν του στάδιον, ἦσαν οἱ μέγιστοι ἴσως τῶν ποιητῶν καὶ τῶν συγγραφέων τῶν νεωτέρων χρόνων, ὅ,τι θαυμάζει καὶ γεραίρει καὶ ἡ Γαλλία καὶ ἡ ἀνθρωπότης. Ἀλλὰ μετὰ τὰς πρώτας ἐπιτυχίας του δὲν ἐβράδυνε νὰ ἐνοήσῃ ποίαν ὑπέροχον θέσιν ἐμελλε νὰ καταλάβῃ μετὰ ξὺ αὐτῶν. Τὴν συναίσθησιν λοιπὸν ταύτην τῆς ἀξίας του ἢ τὸν ἐγωϊσμόν, ἂν θέλετε, ἐπιθυμῶν νὰ πειράξῃ ὁ γνωστός δραματικὸς συγγραφεὺς Barrière τὸν ἠρώτησε ποτὲ πονηρῶς:

— Ποῖος εἶνε ὁ πρώτος ποιητὴς τῆς Γαλλίας κατὰ τὴν γνώμη σας, κ. Οὐγκώ;

Καὶ ὁ Οὐγκώ πονηρότερον:

— Ὁ Μυσσέ εἶνε ὁ δευτερός.

***

Ὁ τρόπος, καθ' ὃν ἐργάζεται, εἶνε ἐκ τῶν μάλλον ἐνδιαφερόντων καὶ ἀξίων προσοχῆς λεπτομερειῶν τῆς μελέτης τοῦ βίου οἰουδήποτε συγγραφέως. Ἀλλ' ὅλη σχεδὸν ἡ ἐργασία, ἣν μέλλει νὰ κάμῃ, παρὰ τῷ Οὐγκώ τελεῖται πρὶν ἀρχίσῃ τὴν ἐκτέλεσίν της ἐν τῷ ἐγκεφάλῳ του. Ὀλόκληρα δράματα, ποιήματα, μυθιστορήματα, πρὶν γράψῃ καὶ μίαν μόνην γραμμὴν αὐτῶν, τὰ συνθέτει ἐξ ὀλοκλήρου κατὰ νοῦν. Καὶ διὰ τοῦτο διὰ τὰ σπουδαιότερα τῶν ἔργων του δὲν ἐχρειάσθη ἡ ἐλάχιστον χρονικὸν διάστημα. Τὴν «*Margion Delorme*» ἤρχισε τῇ 1 Ἰουνίου 1829 καὶ τὴν ἐτελείωσε τῇ 25 τοῦ αὐτοῦ μηνός. Τὸ «*Le Roi s'amuse*» ἤρχισε τῇ 3 Ἰουνίου 1832 καὶ ἐτελείωσε τῇ 23. Διὰ τὸν *Ρουὺ-Βλάς* ἐχρειάσθη ἕνα μῆνα καὶ τρεῖς ἡμέρας. Διὰ δὲ τὸν *Ἐργάνην* μόνον 24. Διὰ τὰ μυθιστορήματά του μόνον ἤθελε περισσότερον καιρὸν. Ἐν ἔτος κατέτριψεν ἐργαζόμενος εἰς τὴν *Παραλίαν τῶν Παρισίων* καὶ 10 μῆνας ἐδαπάνησε διὰ τὴν συγγραφὴν τῶν *Ἐργατῶν τῆς Θαλάσσης*.

Ἐξ ἄλλου τὸ σύνθημα αὐτοῦ εἶνε: *Οὔτε μία ἡμέρα χωρὶς γραμμῆν*. Τοῦτο δὲ κατορθώνει κοιμώμενος ἐνωρὶς καὶ ἐγειρόμενος εἰς τὰς 6 ἂνὰ πᾶσαν πρωίαν καὶ ἀρχίζων τὴν ἐργασίαν του. Πολλάκις ὅμως κατ' ἐξαιρέσιν ἐργάζεται καὶ τὴν νύκτα. Ὅσάκις βασιανίζεται ὑπ' ἀγρυπνίας, ἐγείρεται καὶ ἐν τῷ σκότει, χωρὶς νανάφη φῶς, ρίπτει ἐπὶ τοῦ χάρτου εἰς ἱερογλυφικὰς σημειώσεις τὰς ἐπερχομένας αὐτῷ σκέψεις· πολλάκις ἀπὸ ἐν μόνον γράμμα κατορθώνει νὰ τὰς ἐνθυμηθῇ ἐξ ὀλοκλήρου τὴν ἐπαύριον.

Ἐκ τῶν προσφιλεστέρων του δὲ συνθημάτων εἶνε νὰ ἐργάζεται μὲ ἀνοικτὰ παράθυρα, εἰς τὸ ὑπαίθριον, εἰ δυνατόν. Τὴν *Παραλίαν τῶν Παρισίων* συνέγραψεν ἐν χειμῶνι, καθ' ἡμέρας παγε-

τώδεις καὶ ψυχροτάτας, ἀνάπτων μεγάλην πυρὰν ἐν τῇ ἐστίᾳ καὶ ἀφίνων νὰ εἰσέρχεται ἀπὸ τῶν παραθύρων ὁ παγωμένος ἄνεμος.

***

Σήμερον ὅμως ἐννοεῖται ὅτι δὲν ἐργάζεται πολὺ. Πιστεύει καὶ ὁ ἴδιος ὅτι τὸ ἔργον του δὲν δύναται νὰ προβῇ περαιτέρω καὶ λέγεται ὅτι εἰπέ ποτε ἐσχάτως: «*Φοβοῦμαι μήπως ὅ,τι εἶχα νὰ εἰπῶ τὸ εἶπα καὶ ἐπαναλαμβάνω τὰ αὐτά*». Πάντες δὲ φαίνεται νομίζουσι, ἂν καὶ οὐδεμίαν μεταβολὴν διαβλέπει τις εἰς τὰς ἐξέεις του, ὅτι αἱ ἀποθεώσεις, αἰτινες τῷ γίνονται, τῷ ὀφείλουται ὡς βεβαίως κατέχοντι ἐν τῇ κλίμακί τῶν ὄντων ἀνωτέραν τινὰ τῶν ἄλλων θνητῶν βαθμίδα. Ἐννοεῖται ὅμως ὅτι δυστυχῶς τοῦτο δὲν ἐμποδίζει νὰ ὑπόκηται εἰς ὅ,τι καὶ οἱ ἄλλοι ἀπλοὶ θνητοὶ, ὡσάκις φθάνουσιν εἰς τοιοῦτο ὄριον γήρατος. Οὕτω λέγεται ὅτι ἐκ τῶν πραγμάτων, εἰς ἃ φαίνεται δεικνύων ἰδιαιτέραν προτίμησιν, εἶνε καὶ τὸ ἀγενὲς μέταλλον, οὔτινος ἢ καταφρόνησις εἶνε ἐκ τῶν κυριωτέρων γνωρισμάτων τῶν ἀληθῶν ποιητῶν, τοῦ εἶδους μάλιστα τοῦ Οὐγκώ. Ἐνῷ δὲ ἡ ὄρασις αὐτοῦ, ἡ περιφημος ἐκείνη ἰσχυροτάτη ὄρασις, δι' ἧς, καθ' ἃ λέγει ὁ Gustave Planche, ἠδύνατο νὰ διακρίνη ἀπὸ τῶν πανυψηλῶν πύργων τῆς Παναγίας τῶν Παρισίων φίλον του διαβαίνοντα ἐπὶ τοῦ πεζοδρομίου, οὐδὲν εἰς ἐξῆσθῆναι, ἢ ἀκοή του δὲν διατηρεῖται ὡς ἄλλοτε. Ἀκαδημαϊκὸς τις ἐπισκεφθεὶς ἐσχάτως αὐτὸν ὠμίλει ἐπὶ ἡμίσειαν περίπτου ὥραν περὶ διαφορῶν· ἀλλ' ὁ Οὐγκώ ἀντέτασεν εἰς πάντα ταῦτα ἀπόλυτον σιωπὴν. Ὁ ἀκαδημαϊκὸς ἀναμείνας ἐπ' ὀλίγον ἔτι, ἠγέρθη ἐπὶ τέλους βιαίως καὶ ὡς προσβεβλημένος, ὅτε ὁ Οὐγκώ καθησυχάζων αὐτόν:

— Μὴ φεύγετε, τῷ λέγει, ἀκόμη. Ἀφ' ὅσα μῦ εἶπατε δὲν ἦκουσα οὔτε δέκα λέξεις!

Πάντοτε ὅμως καὶ ἐν τῷ γήρατι αὐτοῦ ἀκόμη θὰ ἠδύνατο νὰ μεταδώσῃ καὶ πνευματικὴν καὶ σωματικὴν ζωὴν καὶ δύναμιν εἰς εἴκοσι νέους τῆς ἐκπεφυλισμένης συγχρόνου ἐποχῆς!

M. A. M.

ΕΠΙΑΚΟΛΟΥΘΑ

ΣΤΙΓΜΙΑΙΑΣ ΟΡΓΗΣ

Διήγημα

Συνέχεια ἴδε προηγουμ. φύλλον.

Δ'.

Μολονότι ὁ Ἐσκουδιέ οὐδεὶς τὴν συνδρομὴν εἶχε ζητήσει, εἶχεν ὅμως φίλους καὶ συγγενεῖς, οἵτινες ἰδόντες αὐτὸν ὑπὸ τὸ βάρος τῆς αὐτοῦ κατηγορίας, προσεπάθησαν νὰ τὸν σώσωσιν. Οἱ μὲν ἦσαν πεπεισμένοι περὶ τῆς ἀθωότητος αὐτοῦ, οἱ δὲ ἠγνόουν τί νὰ ὑποθέσωσιν· ἀλλὰ πάντες ἐσκέφθησαν ὅτι εἶχον φιλικὸν καθῆκον νὰ ἔλθωσι

πρὸς βοήθειαν τοῦ κατηγορουμένου, ἀθώου ἢ ἐνόχου. Ἡθέλησαν νὰ προσκληθῶσιν ὡς μάρτυρες, ὅπως λάβωσιν εὐκαιρίαν νὰ ἐκφράσωσι τὴν πρὸς τὸν Ἑσκουδιέ ὑπόληψιν καὶ συμπάθειαν αὐτῶν, τὸ ἀξίότιμον τῆς προηγουμένης αὐτοῦ ζωῆς καὶ πολλὰ γεγονότα διαφωτίζοντα εὐνοϊκῶς τὸν χαρακτῆρα αὐτοῦ, ἀλλ' ὁ κατηγορούμενος αὐδένα ἠθέλησε νὰ προσκαλέσῃ.

Ἄμα λαθόντες γινῶσιν τοῦ καταλόγου τῶν τριάκοντα καὶ ἕξ ἐνόρκων, οἵτινες δυνατόν ἦτο νὰ προσκληθῶσιν εἰς τὴν δίκην, ἀπεφάσισαν νὰ προσβῶσιν εἰς διαβήματα πρὸς τοὺς γνωστοὺς αὐτῶν. Ἀκριβῶς εἰς τῶν ἐνόρκων, ὁ κύριος Μισελέν, μέγας βιομήχανος, συνέπεσε νὰ ἔχη μετὰ τοῦ Ἑσκουδιέ προσωπικὰς σχέσεις· ἡ περίπτωσις αὕτη ἠδύνατο νὰ ἔχη λίαν εὐχάριστα ἀποτελέσματα, διότι γνωστὸν εἶνε ὅτι, κατὰ τὰς διασκέψεις τῶν ἐνόρκων, ἀρκεῖ πολλάκις ἐν μέλος νὰ λάβῃ πρῶτον τὸν λόγον καὶ νὰ ὑποστηρίξῃ μίαν γνώμην, ἵνα μετὰ μεγάλης ἐλπίδος ἐπιτυχίας παρασύρῃ τὴν πεποιθησὶν τῶν συναδέλφων αὐτοῦ.

Μετέβησαν λοιπὸν ἐμπιστευτικῶς πρὸς τὸν κ. Μισελέν, οὐχὶ ἐπὶ τῷ σκοπῷ τοῦ νὰ ἐπηρεάσωσι τὴν συνειδήσιν αὐτοῦ, ἀλλ' ὅπως ἐπιστήσωσι τὴν προσοχὴν του ἐπὶ τινων σοβαρῶν σημείων, τὰ ὁποῖα δυνατόν ἦτο νὰ διαστραφῶσιν ἢ νὰ παρασιωπηθῶσι κατὰ τὴν συζήτησιν, καὶ ὅπως προφυλάξωσιν αὐτὸν ἀπὸ τῆς προκαταλήψεως, ἣτις θὰ ἀνεπτύσσεται περὶ αὐτόν.

Ὁ κ. Μισελέν δὲν εἶχε χρηματίσει ἔτι ἐνόρκος, ἐπεθύμει δὲ ἀπὸ πολλοῦ νὰ λάβῃ εὐκαιρίαν ὅπως ἐκπληρώσῃ τὴν ἐντολὴν ταύτην, ἣτις εἶνε ἡ δυσχερεστέρα τῶν υποχρεώσεων τοῦ πολίτου, ταυτοχρόνως δ' ἀποτελεῖ βαρυτάτην εὐθύνην. Ἐδέχθη μετὰ μεγίστης ἐπιφυλάξεως καὶ μετὰ τινος ὑπεροφίας τὸ παρ' αὐτῷ γενόμενον διαβῆμα. Ἐνεθυμίετο ὅτι εἶχε γνωρίσει τὸν Ἑσκουδιέ, καίτοι ἀπὸ πολλοῦ δὲν εἶχεν ἴδει αὐτόν, ἀλλὰ κατάρθωσαν παρ' αὐτοῦ νὰ λάβωσι μόνον τὴν ὑπόσχεσιν ὅτι θὰ ἐξήταζε μετ' ἀκριβολόγου μερίμνης ὅλας τὰς λεπτομερείας τῆς ὑποθέσεως, καὶ ὅτι θὰ ἐνεφορεῖτο ταυτοχρόνως πνεύματος δικαιοσύνης καὶ ἐπιεικειᾶς.

Τὴν πρωίαν τῆς δίκης περιέμενον ἀνυπομόνως τὴν κλήρωσιν, ἣτις θὰ ὑπεδείκνυε τοὺς δώδεκα ἐνόρκους, πρὸς οὓς θ' ἀνετίθετο ἡ τύχη τοῦ Ἑσκουδιέ. Τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου Μισελέν ἐκλήρωθη. Τοῦτο ἦτο καλὸς οἰωνός.

Οἱ λοιποὶ ἐνόρκοι ἦσαν εἰς ἀρχιτέκτων, εἰς τμηματάρχης ἀποχωρήσας τῆς ὑπηρεσίας, εἰς δενδροκόμος, εἰς καφροπῶλης, εἰς κτηματίας, εἰς διοικητῆς τοῦ στρατοῦ, εἰς ἀλαντοποιός, εἰς ἐπιπλοποιός, εἰς γαλακτοπῶλης καὶ εἰς χοροδιδάσκαλος.

Πρῶτος ὁ δενδροκόμος παρεπονέθη διὰ τὴν ἀκλιανότηταν συμπεριφορᾶν τοῦ κατηγορουμένου,

ἄμα δ' ἔθιξε τὴν χορδὴν ταύτην, πάντες κατεβόησαν κατὰ τοῦ Ἑσκουδιέ.

Πολλοὶ ἐνόρκοι ἀνέφερον μετὰ πικρίας τοὺς προσβλητικὸς λόγους, οὓς εἶχεν ἀπαγγεῖλαι μεγαλῶς ἠπατήθη ἂν ἤλπιζε νὰ ἐκφοβίσῃ διὰ τῶν σαρκασμῶν καὶ τοῦ ἀγρώχου αὐτοῦ ἤθους τοὺς ἐνόρκους· ἦτο δυνατόν νὰ ἀνήκωσιν εἰς ἐπαγγέλματα καὶ κοινωνικὰς τάξεις διαφόρους καὶ ὁμῶς νὰ συναντηθῶσιν ἐν κοινῷ αἰσθηματικῷ προκειμένῳ ν' ἀποφανθῶσιν ἐν συνειδήσει περὶ τῆς πραγματικότητος ἐνός γεγονότος. Οἱ ἐνόρκοι δὲν ἦσαν τοσοῦτον ἀπλοῖκοι ὅπως γοητευθῶσιν ὑπὸ τῆς εὐγλωττίας ἐνός εἰσαγγελέως ἢ τῆς ἐπιδεικτικότητος τῆς δικαιοσύνης· ἀλλὰ καὶ δὲν ὤφειλον νὰ ἐμπέσωσιν εἰς τὴν παγίδα, ἣν ἐστήνεν αὐτοῖς ἡ ἀριστοκρατικὴ περιφρόνησις πανούργου ἐνόχου. Δὲν ἦτο ἀνάγκη νὰ σπουδάσῃ τις εἰδικῶς τὴν ψυχολογίαν τοῦ ἐγκλήματος ἵνα ποιήσῃ διακρίσιν μετὰ τοῦ ἀνθρώπου τιμίου ἀδίκως κατηγορουμένου, ὅστις θὰ ἐκραυγάζε, θὰ διεμαρτύρετο μετ' ἀγακατήσεως, θὰ εὔρισκε συγκινητικὸς λόγους ὅπως ἠμιλήσῃ περὶ τῆς δυστυχίας αὐτοῦ, καὶ ἀνθρώπου κακοῦ, διεσφαρμένου μέχρι μυελοῦ τῶν ὀστέων, ὅστις ἀπῆντα μετὰ μοχθηρᾶς ἀδιαφορίας εἰς τὰς ἐπιμόνους ἐπιπλήξεις τῆς δημοσίας συνειδήσεως, ὑπερήσπιζε δ' ἑαυτὸν διὰ πεποιθήσεως καὶ μεθόδου, ἣτις ἐξέθετεν αὐτὸν χιλιάκις πλείοτερον τῆς ταραχῆς καὶ τῆς ἀσυναρτησίας. Καὶ αὐτὸ τὸ ἐπιχείρημα, ἐφ' οὗ ὁ κατηγορούμενος διετείνετο ὅτι ἐβάσιζε τὴν ὑπεράσπισιν αὐτοῦ, ἐφάνη ὑβριστικὴ εἰρωνεία. Ἐμυκτήριζε τὴν δικαιοσύνην ζητῶν τὴν προσαγωγὴν πιστοποιητικοῦ τοῦ θανάτου, ἀφοῦ ὁ ἴδιος κατέστησεν ἀδύνατον τὴν ἀντάξιν αὐτοῦ ἐξαφανίσας τὸ πτώμα, οὐτινος ἔπραπε ν' ἀποδείχθῃ ἡ ταυτότης.

Ὅταν ὁ κ. Μισελέν εἶδε τὴν τροπὴν, ἣν ἐλαμβάνεν ἡ διάσκεψις, ἐσκέφθη ὅτι ἦτο καιρὸς νὰ παρέμβῃ ὅπως καταπολεμήσῃ τὸ δυσάρεστον ἀποτέλεσμα ὑπερασπίσεως κακῶς ἐμπνευσθείσης καὶ ἐπαναγάγῃ τὰ πνεύματα εἰς γαληνωτέραν ἐκτίμησιν τῶν γεγονότων. Ἀλλὰ καθ' ἣν στιγμήν ἠτοιμάζετο νὰ πράξῃ τοῦτο, ἀνελογίσθη τὴν μεροληπτικὴν ἐπιείκειαν, ἣν ἠδύνατο νὰ διεγείρωσι παρ' αὐτῷ αἱ ἀρχαῖαι μετὰ τοῦ κατηγορουμένου σχέσεις αὐτοῦ· ἐφοβήθη μήτοι τὸ ἐπιτακτικὸν καθῆκον τῆς δικαιοσύνης καμφοῖ προ τῆς ἀδυναμίας ἀτομικῆς συμπαθείας, καὶ ἐσκέφθη ὅτι, ἂν ἐκ τοῦ ἐνός μέρους ὑπῆρχεν ἡ φυσικὴ αὐτοῦ κλίσις, τὸ καθῆκόν του κατ' ἀνάγκην ἦτο ἐκ τοῦ ἐτέρου. Ἐπομένως ἐσιώπησεν.

Οἱ ἐνόρκοι εἰσῆλθον τότε εἰς τὴν λεπτομερῆ ἐξέτασιν τῶν γεγονότων, κατὰ δὲ τὴν ἐπὶ τοῦ πρώτου ζητήματος διάσκεψιν· «Ὁ κατηγορούμενος εἶνε ἐνόχος;» ἐγένοντο γνωσταὶ αἱ ἀτομικαὶ γνώμαι. Κατὰ τὰ ἐκατέρωθεν προσαχθέντα ἐπι-

χειρήματα ἦτο εὐχερές νά ἐνοήσῃ τήν πεποιθήσιν ἐκάστου μέλους τῶν ἐνόρκων.

Ὁ κ. Μισελὲν παρετήρησε μετ' αἰσθήματος ἀγωνίας ὅτι ἐξ ἐνόρκοι ἦσαν πεπεισμένοι περὶ τῆς ἐνοχῆς τοῦ Ἑσκουδιέ, πέντε δ' ἕτεροι ἀπεφάνοντο εὐκρινῶς ὑπὲρ τῆς ἀθωώσεως ἐλλείψει ἀποδείξεων. Ἦτο ὁ δωδέκατος, ἀπὸ τῆς ψήφου δ' αὐτοῦ θά ἐξηρτάτο ἡ ἀπόφασις. "Ἄν ἔλεγεν· « Ὅχι, ὁ κατηγορούμενος δὲν εἶνε ἐνοχος », δὲν ὑπῆρχε πλειοψηφία. Ἦσαν ἐξ κατὰ ἐξ, ὁ δ' Ἑσκουδιέ ἠθώουτο. Ἄν ἐκ τουνκτιοῦ ἔλεγε ναι, ὁ Ἑσκουδιέ κατεδικάζετο διὰ πλειοψηφίας ἐπὶ τῶν ψήφων κατὰ πέντε.

Ἡ στιγμή ἦτο σοβαρά. Κατὰ τὴν διαρκείαν τοῦ βιομηχανικοῦ αὐτοῦ σταδίου, τοῦ οἰκογενειακοῦ αὐτοῦ βίου καὶ ἐν τῇ ἐξασκήσει τῶν πολιτικῶν αὐτοῦ δικαιωμάτων ὁ κ. Μισελὲν πολλὰκις ἀνέλαβε σοβαρὰν εὐθύνην οὐδέποτε ὅμως εὐθέτη εἰς τὸσοῦτω θεινῇ θέσει. Τὸ νά καταδικάσῃ ἕνα φίλον δὲν ἦτο ἡ σκληροτάτη τιμωρία; Ἀθῶν δ' αὐτὸν δὲν προέδιδε τὴν ἱερώτατην τῶν ἐντολῶν, ὑπενηθίων ἀνδρῶς εἰς ἀτομικὴν συμπάθειαν ἢ εἰς ἀπερισκέπτους συστάσεις;

Ἦτο ἀνάγκη ν' ἀπομακρυνθῶσιν ὅλα τὰ στοιχεῖα ταῦτα, νά ἐμπνευσθῇ δ' ἀποκλειστικῶς ἐκ τῶν κατὰ τὴν διαδικασίαν ἀνεληχθέντων γεγονότων, ἀλλὰ τὰ γεγονότα ταῦτα ἐξηφανίζοντο σχεδόν ἐν τῷ μεσῷ τῶν σοβαρῶν προβλημάτων, τὰ ὁποῖα συνετάρασσον τὴν συνείδησιν τοῦ κ. Μισελὲν. Ἀληθῶς ἠγνοεῖ ἂν ὁ Ἑσκουδιέ ἦτο ἀθῶος ἢ ἐνοχος; οὔτε τὰ γεγονότα ἀνεκάλει πλέον εἰς τὴν μνήμην αὐτοῦ οὔτε τὰ ἐπιχειρήματα· ἢ ἐν τῇ ψυχῇ αὐτοῦ συναπτομένη παλὴ εἶχε σκοπὸν ὑπερέτερον. Ἐπρόκειτο νά γνωσθῇ ἂν θά υπερίσχυον τὰ προσφιλέστερα τοῦ ἀνθρώπου αἰσθήματα ἢ τὰ ἱερώτερα καθήκοντα τοῦ πολίτου.

Ὅταν ἠνεώθη ἡ κάλπη, ἐπὶ τῶν ψήφοι ἐκήρυσσον ἐνοχον τὸν κατηγορούμενον.

Ἦράκατο εἶτα ἡ ἀκήχησις ἐπὶ τῆς παραδοχῆς ἐλαφρυντικῶν περιστάσεων. Ὁ κ. Μισελὲν ἔλαβε πρῶτος τὸν λόγον ὑπὲρ τῆς παραδοχῆς αὐτῶν· ἢ πρῶτα ψήφος του κατέβλησεν αὐτὸν· ἐπέθυμε νά ἐλαττώσῃ τὸ ἀποτέλεσμα αὐτῆς ἐν μέτρῳ συνάδοντι πρὸς τὸ καθῆκον αὐτοῦ, καὶ ὀφθαλμῶρει πρὸ τῆς ἰδέας ἐσχάτης τιμωρίας. Ἄλλως δέ, ἡ παραδοχὴ ἐλαφρυντικῶν περιστάσεων συνῆδε πρὸς τὴν ἀποτροπὴν, ἢν πάντατε εἶχε κατὰ τῆς ἐφαρμογῆς τῆς θανατικῆς ποινῆς.

Τῷ ἀπήχησαν ὅτι, κατὰ τὰς ῥητάς διατάξεις τοῦ νόμου, οἱ ἐνόρκοι παραβαίνουσι τὸ πρῶτιστον αὐτῶν καθῆκον ὅταν, ἀναλογιζόμενοι τὰς διατάξεις τοῦ ποινικοῦ νόμου, θεωρῶσι τὰς συνέπειας, ὡς δυνατὸν νά ἔχῃ, ὡς πρὸς τὸν κατηγορούμενον, ἢ δῆλωσις αὐτῶν. Πράγματι παρετήρησαν ὅτι τοῦ κατηγορουμένου ἀνγνωρισθέντος ἐνόχου δο-

λοφονίας τῆς συζύγου αὐτοῦ, δυσχερές ἦτο νά ἐξευρεθῇ, εἴτε ἐν τῷ προσώπῳ αὐτοῦ εἴτε ἐν τῇ ἐκτελέσει τοῦ κακούργηματος οἰαδήποτε περιπτώσις δυναμένη νά σμικρύνῃ τὴν ἐνοχὴν.

Ἄλλ' ἡ αὐστηρὰ αὕτη ἐομνηεῖα δὲν ὑπερίσχυσε· καὶ αὐτοὶ οὗτοι οἱ διατυπώσαντες αὐτὴν ἀνεγνώρισαν ἐν τέλει ὅτι, ἢ μὴ ἀνακάλυψις τοῦ πτώματος, καίπερ κυριαρχικῶς, μὴ ἀποτελοῦσα ἐλαφρυντικὴν περίστασιν, ἔπρεπε νά ἦτοιν νά διευκολύνῃ τὴν παραδοχὴν αὐτῆς, καὶ οὕτως ὁμοθυμαδὸν ὁ κατηγορούμενος ἔτυχε τοῦ εὐεργετήματος τούτου.

— Ὅσον ἔτι ἐπὶ τῆς ἐξουσίας τοῦ ἐνόχου, ὅσον ἔτι ἐπὶ τῆς ἐξουσίας τοῦ ἐνόχου, ὅσον ἔτι ἐπὶ τῆς ἐξουσίας τοῦ ἐνόχου, ὅσον ἔτι ἐπὶ τῆς ἐξουσίας τοῦ ἐνόχου.

Κατὰ τὴν ἐπανάληψιν τῆς συνεδριάσεως ὁ Ἑσκουδιέ προσήχη ν' ἀκούσῃ τὴν δῆλωσιν τῶν ἐνόρκων, ἢν τὸ ἀκροατήριον ὑπεδέξατο διὰ χειροκρατήσεων παράυτα κατασταλαισῶν. Ὁ Ἑσκουδιέ ἔμεινε ἀπαθής. Εἰς τὴν ἐρώτησιν τοῦ προέδρου ἀπήτησεν ὅτι οὐδὲν εἶχε νά εἶπῃ κατὰ τῆς ἐφαρμογῆς τῆς ποινῆς καὶ, ὡς πάντες οἱ κατὰδικοι, διεμαρτυρήθη ἐτι ἀπαξ περὶ τῆς ἀθωότητος αὐτοῦ. Ὁ πρόεδρος ἀηγγεῖλεν ὅτι οἱ δικασταὶ θ' ἀπεσυροῦτο εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ συμβουλίου, ὅπως διασκεφθῶσι.

Κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην θόρυβος παρήχθη εἰς τὴν θύραν, δι' ἧς εἰσῆρχοντο οἱ ἔχοντες ἰδιαιτέρα εἰσιτήρια. Κατὰ τὸν αὐτὸν καιρὸν ὁ κλητῆρ τοῦ δικαστηρίου ἐνεχειρίζεν ἐπιστόλιον τῷ προέδρῳ, μολὶς δ' οὗτος ἔλαβε καιρὸν ν' ἀναγνώσῃ αὐτό, ὅτε αἱ τάξεις τῶν παρισταμένων ἠνοίχθησαν ὅπως διέλθῃ νέα γυνή, κομψὴ καὶ λίαν συγκεκινημένη, ἧτις προχώρησε μέχρι τοῦ διαστήματος τοῦ ἀφεθέντος κενοῦ πρὸ τῶν δικαστῶν λέγουσα:

— Ἐγὼ εἶμαι τὸ θύμα.

— Λεονώρα! ἀνεκράσε περιχαρῶς ὁ Ἑσκουδιέ.

— Γουστάνε! ἀπεκρίθη ἐκείνη.

Ἦθελον νά βιβθῶσιν εἰς τὰς ἀγκάλας ἀλλήλων, ἀλλ' αὐστηροὶ φρουραὶ, ὑπέκοντες τυφλῶς εἰς διατάγας, τοὺς παρεκώλυσαν. Τὸ ἐπεισόδιον τοῦτο ἔρριψε μεγίστην ταραχὴν εἰς τὴν διαδικασίαν. Τὸ κοινόν, διὰ τοῦ συνήθους εὐμεταβλήτου αὐτοῦ, μεταβαλὸν καθ' ὀλοκληρίαν γνώμην, ἐκηρυχθῆ ἀναφανδὸν ὑπὲρ τοῦ κατηγορουμένου· οἱ ἐνόρκοι ἔλαβον στάσιν οἰκτρὰν· οἱ δικηγόροι ἐκῆγγάζον, καὶ αὐτοὶ δὲ οἱ δικασταὶ προφανῶς εἶχον ταραχθῆ.

Ἐν τούτοις ὁ πρόεδρος δὲν ἐτάραχθη, ὅταν δὲ καταρῳθῆ νά ἐπιβληθῇ σιωπὴ, ἐξέθηκεν εὐκρινῶς τὴν θέσιν τῶν πραγμάτων.

Ἡ ἀπόφασις τῶν ἐνόρκων εἶχε κοινοποιηθῆ, καὶ οὐδαμῶς ἦτο δυνατόν νά ἀνακληθῆ. Ἡ δῆλωσις τῆς ἐνοχῆς ἦτο λοιπὸν ἀμετάκλητος. Ἄλλ' ἡ ἀφίξις τῆς κυρίας Ἑσκουδιέ ἀπετέλει νέον

στοιχείον, ὅπερ ὄφειλον τὰ μάλιστα νὰ λάβω-
σιν ὑπ' ὄψιν διὰ τὴν ἐφαρμογὴν τῆς ποινῆς.

Ἐπομένως ὁ πρόεδρος διέταξε, δυνάμει τοῦ
αὐτεξουσίου αὐτοῦ, ν' ἀκουσθῇ ἡ μάρτυς.

Ἄλλ' ἔδει ἐν πρώτοις ν' ἀποδειχθῇ ἡ ταυτό-
της τοῦ παρουσιασθέντος προσώπου· ἡ δὴλωσις
αὐτοῦ καὶ ἡ τοῦ κατηγορουμένου δὲν παρεῖχον
ἐπαρκῆ ἐγγύησιν, διότι δυνατὸν νὰ ἦσαν συνεν-
νοημένοι. Προσεκάλεσαν καὶ αὐθις τοὺς μάρτυ-
ρας, οἵτινες δημοθυμαδὸν ὡμολόγησαν ὅτι πράγ-
ματι ἡ ἐνώπιον αὐτῶν ἦτο ἡ κυρία Ἐσκουδιέ.

Μετὰ τὴν βεβαίωσιν ταύτην ὁ Ἐσκουδιέ, οὐ-
τινος ὁ στρυφνὸς χαρακτήρ οὐδὲ κατὰ τὴν σο-
βαρωτάτην ταύτην περίστασιν εἶχεν ἀλλοιωθῆ,
διετάνη ὅτι ἡ σύζυγός του δὲν ἔπρεπε νὰ κατα-
θέσῃ, μόνον δ' εἰς αὐτὸν ὄφειλε νὰ δώσῃ λόγον
τῆς χρήσεως τοῦ καιροῦ αὐτῆς κατὰ τὴν ἀπου-
σίαν ταύτην. Ἄλλ' ἐπειδὴ ἡ περιέργεια τοῦ δη-
μοσίου τοσοῦτον εἶχεν ἐρεθισθῆ, ὥστε φόβος ὑπῆρ-
χε σοβαρῶν ταραχῶν ἂν ἐκηρύσσετο, ἐν τοιαύτῃ
πραγμάτων καταστάσει, ἡ λήξις τῆς συνεδριά-
σεως, ἡ κυρία Ἐσκουδιέ προσκλήθεισα νὰ ἐξη-
γηθῇ εἶπε τὰ ἐξῆς·

— Εἶχον δυσαρεστηθῆ καθ' ὑπερβολὴν ἐκ τῆς
ἀταραξίας, μεθ' ἧς ὁ σύζυγός μου, ὅταν τῷ εἴ-
πον ὅτι θὰ φύγω, μοὶ εἶχεν ἀπαντήσῃ, « πρᾶξε
δ, τι θέλεις. » Τὸν ἐπροσκάλεσα νὰ ἐπαναλάβῃ
τὴν φράσιν ταύτην, φρονούσα ὅτι δὲν θὰ τὴν
ἐπανελάβανεν, ἀλλὰ τὴν ἐπανελάβε. Τότε με-
τέβην εἰς τὸ δωμάτιόν μου ὅπως λάβω τὸ χρη-
ματοθυλάκιόν μου, καὶ πάραυτα ἐξῆλθον τῆς οἰ-
κίας ἐν στιγμῇ ὀργῆς.

« Ἀφοῦ ἐξῆλθον, ἠγνόουν τί νὰ πράξω. Δὲν
ἠδυνάμην νὰ ἐπιστρέψω εἰς τὴν οἰκογενεϊάν μου,
τὴν ὁποίαν δὲν εἶχον ἴδει ἀπὸ τοῦ γάμου μου,
καὶ δὲν ἤθελον νὰ μεταβῶ εἰς καμμίαν τῶν φί-
λων μου, διότι αὐταὶ θὰ προσεπάθουν νὰ ἐπιφέ-
ρῃσι συνδιαλλαγὴν, τὴν ὁποίαν εἶχον ἀποφασίσει
νὰ μὴ δεχθῶ.

« Ἀπεφάσισα νὰ καταφύγω εἰς τὴν τροφὸν
μου, ἡ ὁποία εἶνε σύζυγος ἀλιέως, καὶ κατοικεῖ
εἰς μικρὸν χωρίον ἐπὶ τῶν ἀκτῶν τῆς Νορμαν-
δίας. Μετέβην εἰς τὸν σιδηροδρομικὸν σταθμὸν
τοῦ Ἁγίου Λαζάρου, ἀλλ' ἐνῶ ἐλάμβανον τὸ
εἰσιτήριόν μου παρετήρησα ὅτι ἡ ἐνδυμασίς μου
ἦτο ἀκατάλληλος δι' ὀδοπορίαν καὶ διαμονὴν
εἰς χωρίον πτωχῶν ναυτικῶν. Εἶχα ὀλίγα μόλις
λεπτὰ εἰς τὴν διάθεσιν μου ἄχρις οὐ ἀναχωρήσῃ
ἡ ἀμαξοστοιχία, καὶ δὲν εἶχον καιρὸν νὰ ἀγοράσω
κατάλληλα ἐνδύματα· ἠγόρασα ὅμως ἐξ ἑνὸς
ἐργαστηρίου, κατὰ τὴν πλατεῖαν τῆς Χάβρης, ἐν
ὀδοπορικῶν ἐνδύμα καὶ ἓνα πῖλον. Οὕτως ἦμην
κεκαλυμμένη ἀπὸ κεφαλῆς μέχρι ποδῶν καὶ ἠδυ-
νάμην νὰ ταξειδεύσω· διὰ τὰ λοιπά, εἶχον και-
ρὸν νὰ σκεφθῶ. Ἐν τῷ διαμερίσματι τῶν κυριῶν
ἦμην μόνη. Τὸ ἐπανωφώριόν μου με' ἠνώχλει·

ἐνόησα ἐκ τοῦ κρότου τῆς ἀμαξοστοιχίας ὅτι
εὐρισκόμεθα ἐπὶ γεφύρας, κατεβίβασα τὴν θυρί-
δα, συνέστρεψα τὸ ἐπανωφώριόν μου καὶ τὸ ἐξε-
σφενδόνησα εἰς τὸν Σηκουάναν

« Εἰς τὸ χωρίον ἐσκέφθην ἐπὶ πολὺ. Καθ' ἐκά-
στην ἐπεθύμουν νὰ γράψω πρὸς τὸν σύζυγόν μου,
ἀλλ' ἂν τῷ ἔγραφον ἦτο τὸ αὐτὸ ὡσεὶ ἐπανηρχό-
μην. Εἶχον πάντοτε κάμει τὰ πρῶτα βήματα πρὸς
συνδιαλλαγὴν συνεπέει μικρῶν ἐρίδων, τὰς ὁποίας
πάντοτε συνήπτομεν, ἀλλὰ δὲν ἤθελον πλέον νὰ
τὸ πράξω. Ἐσκεπτόμην ὅτι, διὰ νὰ ἔλθῃ νὰ με
ζητήσῃ, ἔπρεπε νὰ εἰζεύρῃ τοῦλάχιστον πῶ εὐ-
ρίσκομαι, ἀλλὰ δὲν ἠδυνάμην νὰ γνωστοποιήσω
πρὸς αὐτὸν τοῦτο χωρὶς νὰ φανῶ ὅτι ὑποχωρῶ
πρῶτη ἂν τῷ ἔγραφον πῶ εὐρισκόμην, θὰ ἦτο
τὸ αὐτὸ ὡσεὶ τῷ ἔλεγον νὰ ἔλθῃ καὶ νὰ με παρα-
λάβῃ, ἀλλὰ δὲν ἤθελον τοῦτο. Ἐσκεπτόμην ὅτι
ἡ κατάστασις αὕτη δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ διαρ-
κῆσθαι διὰ παντός, ἀλλ' οὐδὲν ἔβλεπον κακὸν ἵνα
παραταθῇ· ὀλίγον κατ' ὀλίγον καθησύχαζον, καὶ
δὲν ἤμην δυσηρεστημένη νὰ ζῆσθαι ἐπὶ τινα και-
ρὸν ὁ σύζυγός μου ἄνευ ἐμοῦ διὰ νὰ ἴδῃ τὴν δια-
φορὰν, μάλιστα δὲ καὶ ν' ἀνησυχῆσθαι τοῦτο ἦτο
δικαιότατον.

« Οὐδὲν ἐπληροφορήθην ἐκ τῆς ἐναντίου του
κατηγορίας. Δις ἢ τρις ἤκουσα ν' ἀναγγέλῃ ἐφημε-
ρίδα εἰς μικρὸς ἐφημεριδοπώλης. Τὴν πρώτην φο-
ρὰν, ὅταν ἤκουσα αὐτὸν νὰ φωνάζῃ: *Τὸ δράμα*
τῶν Κουρσελλῶν, ἡ *δολοφονία μιᾶς μεγάλης*
κυρίας, συνέλαβον τὴν ἰδέαν ν' ἀγοράσω τὴν ἐφη-
μερίδα· ἀλλ' ὁ ἐφημεριδοπώλης εἶχε προχωρήσει
καὶ δὲν ἐσκέφθην πλέον τοῦτο. Δὲν ἠδυνάμην νὰ
φαντασθῶ ὅτι ἐγὼ ἦμην ἡ δολοφονηθεῖσα. Ἐν τῇ
καλύβῃ καὶ τῇ παραλίᾳ ἐνθα ἔζων οὐδεὶς ἠσχο-
λήθη περὶ τοῦτου. Ὀμίλου μόνον περὶ σιτηρῶν
καὶ τῆς παλιροῦς.

« Σήμερον τὴν πρωΐαν, ἅμα ἐγερθεῖσα τῆς
κλίνης, κατελήφθην αἴφνης ὑπὸ στενοχωρίας·
ἐσκέφθην ὅτι ἔρκει πλέον καὶ ἀνεχώρησα. Εὗρον
τὴν οἰκίαν κλειστήν, μ' ἐπληροφόρησαν τὰ πάντα
καὶ ἰδοὺ ἐγώ.»

Οἱ δικασταί, μετὰ τὴν ἀκρόασιν τῶν ἐξηγη-
σεων τούτων, ἀπεσύρθησαν εἰς τὸ δωμάτιον τοῦ
συμβουλίου. Καθ' ὃν δὲ χρόνον διεσκέπτοντο,
ζωηραὶ συζητήσεις συνήφθησαν ἐν τῇ αἰθούσῃ,
ἰδίως μεταξὺ τῶν νομικῶν. Θὰ ἦτο οἰκτρὸν νὰ
καταδικασθῇ ὁ Ἐσκουδιέ, ἔστω καὶ εἰς τὸ ἐλά-
χιστον τῆς ποινῆς, ἔστω καὶ μετὰ τῆς βεβαιό-
τητος ὅτι ἡ ἐπιείκεια τοῦ Προέδρου τῆς δημο-
κρατίας θὰ ἔματαιοῦ πάραυτα τὸ ἀποτέλεσμα
τῆς καταδίκης. Ἀφ' ἐτέρου ἀδύνατον ἦτο ν'
ἀθωωθῇ κατηγορούμενος κηρυχθεὶς ἐνοχος ὑπὸ
τῶν ἐνόρκων.

Εὐτυχῶς ἐν ταῖς ἐρμηνείαις τοῦ ποινικοῦ κώ-
δικος ὑπάρχει τὸ 352 ἄρθρον, ἔχον ὡς ἐξῆς·

« Ὅταν οἱ δικασταὶ εἰσὶν ὁμοθυμῶς πεπεισμένοι ὅτι

οι ἔνορκοι, καίπερ τηρήσαντες τοὺς τύπους ἠπατήθησαν ἐν τῇ οὐσίᾳ, τὸ δικαστήριον κηρύσσει ὅτι ἡ δίκη ἀναβάλλεται καὶ παραπέμπει αὐτὴν εἰς τὴν ἐπομένην σύνοδον, ὅπως ὑποβληθῆ εἰς νέον δικαστήριον ἐνόρκων, οὗτινες οὐδεὶς τῶν πρώτων ἐνόρκων δύναται ν' ἀποτελῆ μέρος.»

Ἡ διάταξις αὕτη ἐφηρμοῦζετο εἰς τὴν παρούσαν περίπτωσιν, διότι τὸ δικαστήριον ἐπεισθῆ βεβαίως τοῦ λοιποῦ ὁμοθυμαδὸν ὅτι ὁ Ἑσκουδιὲ δὲν ἦτο ἔνοχος.

Παρατηρήθη ὅτι ἡ λύσις αὕτη θὰ εἶχεν ὡς συνέπειαν τὴν παράτασιν τῆς προφυλακίσεως. Ὁ εἰσαγγελεὺς δὲν ἠδύνατο νὰ ἐγκαταλείψῃ τὴν κατηγορίαν· πράγματι, δὲν εἶνε παραδεκτὸν ὅτι κατηγορούμενος κηρυχθεὶς ἔνοχος ὑπὸ τῶν ἐνόρκων, δύναται νὰ διαφύγῃ τὴν δίκην ὡς ἐκ τῆς καλῆς θελήσεως τῶν δικαστῶν. Ἡ δίκη ἔπρεπε λοιπὸν νὰ μείνῃ ἐκκρεμῆς μέχρι τῆς προσεχοῦς συνόδου, καὶ νὰ ὑποβληθῆ ἐκ νέου ὁλόκληρος ἐνώπιον νέων ἐνόρκων, οἵτινες θ' ἀπεφαίνοντο ἐν τῇ δικαιοδοσίᾳ αὐτῶν. Ἀλλὰ μέχρι τῆς προσεχοῦς συνόδου δὲν εἶχον δικαίωμα ν' ἄρῳσι τὴν φυλάκισιν.

Καὶ τότε δὲν ἦτο προτιμότερον διὰ τὸν κατὰδικὸν ὅπως τὸ δικαστήριον τυπικῶς καταδικάσῃ αὐτόν, ἀφεθῆ δὲ τῷ Ἀρχηγῷ τοῦ κράτους τὸ μέσον τοῦ νὰ ἐξασκήσῃ ἀμέσως τὸ δικαίωμα τῆς χάριτος, ὡς ἐκ τοῦ ὁποίου ὁ κατηγορούμενος θ' ἀπληλευροῦτο ἀπὸ τῆς ἐπιούσης;

Ἀλλὰ διὰ τοῦ τρόπου τούτου ὁ κατηγορούμενος διέτρεχε καὶ αὐθις κίνδυνόν τινα. Βεβαίως πᾶς λόγος ὑπῆρχε νὰ ὑποτεθῆ ὅτι ὁ κατηγορούμενος, ὑπὸ τοιούτους ὄρους καταδικασθεὶς, θὰ ἐτύγχανε τῆς χάριτος, ἀλλ' ὅπως δήποτε ὁ Πρόεδρος τῆς δημοκρατίας εἶνε ἀπόλυτος κύριος τοῦ δικαιώματος τῆς χάριτος, οὐδεὶς δὲ δικαιούται νὰ ζητήσῃ παρ' αὐτοῦ λόγον περὶ τοῦ τρόπου, καθ' ὃν ἐξασκεῖ τούτο. Ἀφ' ἐτέρου ἡ χάρις δύναται μὲν νὰ ἐξαφανίσῃ τὸ ἀποτέλεσμα τῆς καταδικῆς δὲν ἐξαφανίζει ὁμῶς αὐτὴν τὴν καταδικήν. Ὁ Ἑσκουδιὲ δὲν θὰ μετέβαινε μὲν εἰς τὸ κἄτεργον, ἀλλὰ θὰ ἦτο δεσμῶτης ἀπελευθερωθεὶς.

Ὅπως ἐξέλη τῆς δίκης πάντῃ ἀβλαβῆς, ἔπρεπεν, ἐκ τούναντίου, ν' ἀπορριφθῆ τὸ πλεονέκτημα τῆς χάριτος, καὶ νὰ ἀναθεωρηθῆ ἡ δίκη. Ἡ ἐπιτυχία δὲν ἦτο ἀμφίβολος, θὰ ἐπιτυγχάνετο ὁμῶς μετὰ παρέλευσιν χρόνου, ἀφοῦ ἡ δίκη θὰ παρεπέμπετο εἰς ἑτέραν σύνοδον. Ὡστε εὐνοϊκωτέρα λύσις ἦτο καὶ πάλιν ἡ ἀναβολὴ τῆς διαδικασίας.

Πράγματι, τὴν ἀπόφασιν ταύτην ἔλαβε τὸ δικαστήριον.

Ὁ Ἑσκουδιὲ ἤχθη καὶ πάλιν εἰς τὴν φυλάκην, ἀλλ' ἐγένετο πᾶν ὅ,τι ἐπιτρέπουσιν οἱ κανονισμοὶ ὅπως πραῦνθῆ ἡ αὐστηρότης τῆς νέας ταύτης προφυλακίσεως. Τῷ ἐπέτρεπον νὰ παραγγέλλῃ τὰ γεύματα αὐτοῦ ἐν τῷ ξενοδοχείῳ καὶ νὰ βλέπῃ τὴν σύζυγόν του.

Ἄν τοιοῦτόν τι συνέβαινεν ἐν ταῖς ἐπαρχίαις, ἡ προφυλακίσις θὰ διήρκει ἐπὶ τρεῖς μῆνας· ἀλλ' εὐτυχῶς ἐν τῷ κακουργιοδικεῖῳ τοῦ Σηκουάνα αἱ συνεδριάσεις τῶν κακουργιοδικῶν διαρκουσι δεκαπέντε μόνον ἡμέρας.

Κατὰ τὴν λῆξιν τῆς προθεσμίας ταύτης προσήχθη ἐνώπιον τοῦ κακουργιοδικείου, πάντοτε ἐπὶ τῇ κατηγορίᾳ ὅτι ἐφόνευσε τὴν σύζυγόν του, ἀλλὰ καὶ ταύτης παρισταμένης, ὁ δὲ δημόσιος κατήγορος ἐδήλωσεν ὅτι ἀναφέρεται εἰς τὴν ἐκτίμησιν τῶν νέων ἐνόρκων.

Ὁ Ἑσκουδιὲ ἠθωώθη.

Πρὸς ἀμοιβὴν τῶν μακρῶν καὶ σκληρῶν στενοχωριῶν, ἃς εἶχεν ὑποστῆ, εἶδεν ἀναγεννωμένην τὴν γαλήνην ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ, ἀλλ' ἡ ὑπόληψις τοῦ προσεβλήθη πως. Εἰσῆχθη εἰς τὸ κακουργιοδικεῖον, οὐδ' αὐτὸς δ' ὁ ἴδιος δύναται νὰ διαμφισβητήσῃ ὅτι ἐκηρύχθη ἔνοχος ὑπὸ τῶν ἐνόρκων. Πάντοτε ἐκ τούτου μένει τι. Ὁ Ἑσκουδιὲ καλλίτερον θὰ ἔκαμνεν ἴσως ἂν δὲν ἐπανελάμβανε: «Κάμε ὅ,τι θέλεις.»

Γ. ΒΕΡΖΕΡΕ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Αἱ ἐπιστῆμαι καὶ ἡ ἐπιρροή αὐτῶν ἐπὶ τῆς κοινωνίας. — Αἱ ἀδιόκοποι ἐπιστημονικαὶ ἐργασίαι καὶ ἡ ἐπίδρασις αὐτῶν ἐπὶ τῆς καθ' ὅλου εὐδαιμονίας τῆς ἀνθρωπότητος. — Μικρὰ στατιστικὴ τῶν ἐφευρέσεων κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη. — Ὁ Ἑβραίων αὐτὸς μόνος ἐργάτης τετρακοσίων ἐφευρέσεων! — Ὁ γάμος τοῦ Ἑδισῶνος καὶ ἡ κατ' αὐτὸν αἰφνιδία ἐξαφάνισις τοῦ ἐπιφανοῦς σοφοῦ. — Ἡ παροιμιώδης τῶν ἐπιστημόνων ἐρευνητῶν εἰς τὸ ἔργον τῶν προσήλωσις, καὶ ἀφοσιώσις. — Ἡ ἱστορία τῶν ἐφευρετῶν. — Ὑποσχέσεις τοῦ συντάκτου τῶν παρόντων χρονικῶν. — Τὸ ἀερόστατον καὶ αἱ τελευταῖαι ἐπ' αὐτοῦ τελειοποιήσεις καὶ ἀνακαλύψεις ὅσον ἀφορᾷ τὸ πηδάλιον. — Ἐπὶ ποίαν τῆς φυσικῆς ἀξιωματῶν στηρίζεται ἡ ὑπαρξις τοῦ ἀεροστάτου. — Ἡ πρώτη ἀνακάλυψις αὐτοῦ ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν Μογγολφιέρων. — Αἱ ἐκ τῆς ἀνακαλύψεως ταύτης γεννηθεῖσαι ἐλπίδες καὶ τὰ σχεδιασθέντα λαμπρὰ ὄνειρα. — Ἡ ἱστορία τοῦ ἀεροστάτου καὶ ἡ βαθμιαία αὐτοῦ τελειοποίησις. — Τὸ πρῶτον τοῦ ἀνθρώπου διὰ τοῦ ἀεροστάτου ἐναέριον ταξίδιον.

Λίαν ἐπιτυχῶς ἅμα καὶ εὐφυῶς ἐγράψε τις ποτε, ὅτι «ἡ ἐπιστήμη εἶνε πεδῖον, τοῦ ὁποίου τὰ ὄρια εὐρύνονται καὶ ἀπομακρύνονται καθ' ὅσον τις προοδεύει ἐν αὐτῷ.»

Ἐπιστημοτάτη εἶνε ἡ πρόδος ἡ συντελουμένη κατὰ τὸν παρόντα αἰῶνα, ὅστις ἐκ πάντων τῶν προηγουμένων ὑπῆρξεν ὁ γονιμώτερος εἰς ἐπιστημονικὰς ἀνακαλύψεις καὶ ἐφευρέσεις. Ὁ ἀτμός, ἡ ἀτμοπλοῖα, οἱ σιδηρόδρομοι, ὁ ἠλεκτρισμός, τὸ ἠλεκτρικὸν φῶς, ὁ τηλεγράφος, οἱ διὰ φακῶν φάροι, ἡ φωτογραφία, ἡ γαλβανοπλαστικὴ, αἱ δι' αἰρίων ἢ τοῦ συμπετυκνωμένου ἀέρος κινήτηροι μηχαναὶ, τὰ μηχανικὰ νηματοκλωστήρια καὶ ὑφαντουργεῖα, τὸ τηλεφώνον, ὁ φωνογράφος, τὸ μικρόφωνον, ἡ διὰ τοῦ ἠλεκτρισμοῦ ἐξ ἀποστάσεων μεταφορὰ μηχανικῶν δυνάμεων, ὁ ἠλεκτρικὸς τροχιοδρόμος καὶ τοσαῦτα ἄλλαι ἐφευρέσεις—